

UD**blik**

Lediges ret til jobhjælp er udhulet siden 2010

Siden 2010 har skiftende regeringer fjernet de fleste krav til kommunernes aktivering af ledige. I dag har ledige på dagpenge blot ret til 14 dages aktivering, og aktiveringsindsatsen er i samme periode styrtdykket. Kritikere mener, at de lediges rettigheder er svækket og kalder nutidens arbejdsmarkedspolitik for "mere passiv".

For knap ti år siden var ledighed lig med ret til uddannelse og opkvalificering for at komme videre på arbejdsmarkedet. Alle ledige skulle obligatorisk tilbydes seks ugers uddannelse og minimum seks måneders sammenhængende vejledning eller praktik. I dag er de mange rettigheder svundet ind til, at ledige nu kun har ret til fjorten dages aktivering. Resten er op til den enkelte kommune. Det er konsekvensen af, at skiftende regeringer løbende har fjernet kravene til kommunernes pligt til at hjælpe deres ledige.

I princippet der er ingen øvre grænse for, hvor mange tilbud de ledige må få. Der er kun minimumskrav. Men realiteten er, at når minimumskravene forsvinder, så gør tilbuddene på jobcentrene det samme, vurderer, Torben Poulsen, som er formand for Danske A-kasser.

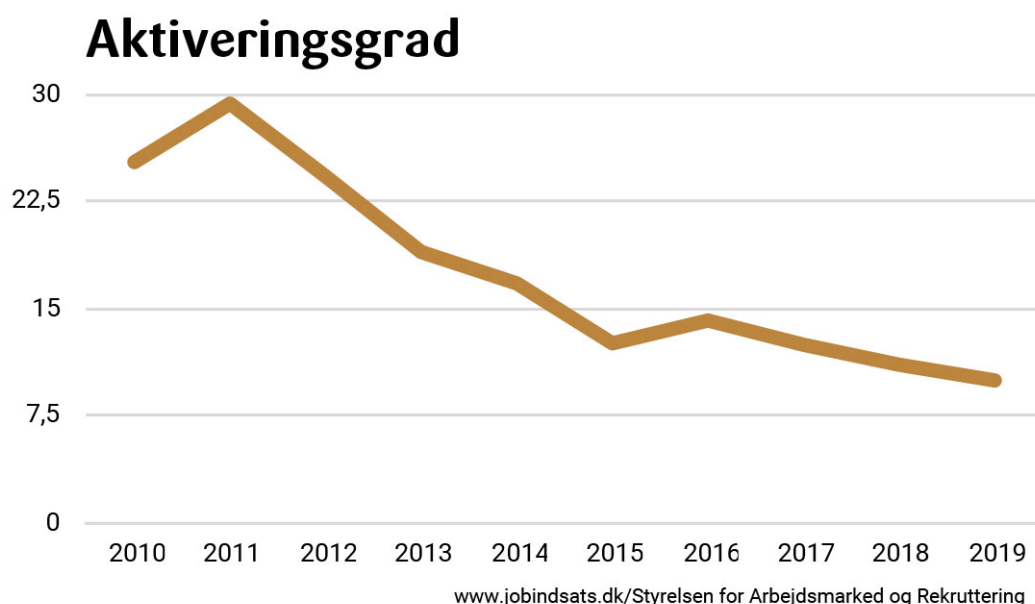
"Når kommunerne ikke mødes med obligatoriske krav til indsatsen, så forsvinder hjælpen til de ledige. Og så bliver bekæmpelse af ledighed til en kommunal omkostning på linje med ældrepleje, vejsalt og hækkeklipping i parkerne," siger Torben Poulsen.

Aktiveringen er mere end halveret

Hans vurdering understøttes af tal fra Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering. Aktiveringsgraden, der viser, hvor stor en andel af ledighedsperioden, ledige er i aktivering, er siden 2010 faldet fra 25 procent til knap 10 procent for dagpengemodtagere. Yderligere har Berlingske Tidende tidligere afdækket, at 35 procent af ledige på kontanthjælp slet ikke bliver aktiveret.

Det er en skidt udvikling for den danske arbejdsmarkedsmodel, som skal sikre, at man ikke bliver tabt på gulvet, når man er mellem jobs, mener Lars Andersen, direktør for Arbejdsbevægelsens Erhvervsråd:

”Styrken i den danske flexicurity model er, at vi fører en aktiv arbejdsmarkedspolitik, men vi må bare konstatere, at den er blevet mere passiv de seneste år. Når aktiveringsgraden er faldet så meget i forhold til ledigheden, går det udover de ufrivilligt ledige, som har brug for opkvalificering for at finde tilbage til arbejdsmarkedet.”

Besparelser forringer indsatsen i Næstved

I Næstved Kommune faldt hammeren hårdt på beskæftigelsesindsatsen, da Byrådet fastsatte budgetforlig 2020. Jobcentret skal i år spare 25 millioner. Det kommer til at få konsekvenser for aktiveringen, vurderer chef for arbejdsmarked, Torben Bahn Pedersen.

”Vi kommer til at aktivere færre mennesker, når vi skal spare så mange penge. Derfor vil vi forsøge at tilbyde hjælp til dem, der har mest brug for at blive aktiveret, mens, dem der har kortere vej til arbejdsmarkedet ikke vil få de samme tilbud,” forklarer han.

Direktør i Næstved Kommune Jakob Bigum Lundberg peger på, at besparelsen skal ses i lyset af en drastisk reduktion i bloktilskuddet, som er et klar signal fra Christianborg om, at kommunerne ikke skal opruste beskæftigelsesindsatsen, tværtimod.

”Det er et vink med en vognstang fra Folketinget om, at vi ikke skal aktivere de ledige i samme grad, når man skærer 900 millioner af de kommunale budgetter.”

A-kasserne får en større rolle

I landets regeringsparti anderkender man, at det er et problem, at aktiveringen forsømmes. Dog mener Arbejdsmarkedsordfører (S) Leif Lahn Jensen, at kommunerne har rige muligheder for at nytænke beskæftigelsesindsatsen, når forenklingsreformen træder i kraft i 2020.

"Kommunerne har ikke aktiveret i den grad, vi har ønsket. Derfor tror vi på, at kommunerne tager et større ansvar, når vi giver dem friere tøjler," forklarer Leif Lahn Jensen.

Piben har dog en helt anden lyd i den borgerlige fløj af Folketinget. I Liberal Alliance er tilliden til kommunerne beskæftigelsesindsats så lille, at partiet vil flytte ansvaret for de ledige over i a-kasserne.

"Kommunerne er ikke særligt dygtige til at få ledige i job, det gælder især akademikere. Vi mener, at a-kasserne har bedre føling med de lediges behov, og derfor skal de spille en større rolle i at få de ledige tilbage på arbejdsmarkedet," fortæller partileder Alex Vanopslagh.

Den rolle får ni udvalgte a-kasser lov til at tyvstarte på i 2020, hvor de som et forsøg får det fulde ansvar for ledige på dagpenge under de første tre måneders ledighed. I fagbevægelsen betragtes denne øvelse som første skridt på vejen til, at a-kasserne skal overtage en større del af beskæftigelsesindsatsen.

Torben Poulsen fra Danske A-kasser vurderer, at a-kasserne kan skabe en mere meningsfuld og behovsstyret kontakt med deres medlemmer.

"A-kasserne har en faglig ekspertise om brancher, virksomheder og jobåbninger, som kan sikre, at flere ledige kommer hurtigt i job. Derfor håber vi, at a-kasseforsøgene er første skridt på vejen til, at a-kasserne skal overtage hele beskæftigelsesindsatsen," siger Torben Poulsen.

A-kasseforsøget er et fireårigt forsøg, hvor en række udvalgte a-kasserne får ansvaret for de ledige i de første tre måneder af ledighedsforløbet. Læs mere om forsøget på [Min A-kasses hjemmeside](#).

Arbejdsskader blandt fængselsbetjente eksploderer

I 2019 var der 200 åbne arbejdsskadesager blandt landets fængselsbetjente – i 2015 var der blot 35. Tallene vidner om usikre arbejdsforhold og en stadig skævere balance mellem ansatte og indsatte i fængslerne.

Blandt landets 2100 fængselsbetjente var der 200 igangværende sager om arbejdsskader i 2019. Til sammenligning var der i 2015 blot 35 åbne sager. Sagerne handler både om fysiske og psykiske skader, og sidste år drejede over halvdelen af skaderne sig om psykisk tilskadekomst.

Formanden for Fængselsforbundet Bo Yde Sørensen kæder udviklingen direkte sammen med, at der bliver færre ansatte og flere indsatte i fængslerne.

I 2016 var der 2400 fængselsbetjente, mens der i dag er 2100. I samme periode er antallet af indsatte vokset fra 3400 til 4000.

”Der hvor man før var to eller tre fængselsbetjente over for 25 indsatte, er man i dag én. Nogle steder er der ingen faste betjente. Det betyder, at personalet ikke har en relation til de indsatte - og det er bare nemmere at true og slå på mennesker, man ikke kender,” fortæller Bo Yde Sørensen.

Psykiske arbejdsskader fører til PTSD

Siden 2013 er der blevet 424 færre fængselsbetjente i kriminalforsorgen. Nogle siger op af egen fri vilje, men for mange slutter karrieren med en langtidssygmelding og til sidst en afskedigelse. Alene i 2019 er

100 betjente blevet fyret som følge af langvarig sygdom. Det sender et klart signal om, at arbejdet bag tremmerne kan være for hårdt for mange fængselsbetjente, mener Bo Yde Sørensen.

”Sygemeldingerne hænger sammen med arbejdsskaderne. Over 50 procent af arbejdsskaderne i 2019 drejer sig om psykiske tilskadecomster. Samtidig kan vi se, at dem der står med fyrresedlen ofte har fået posttraumatisk stresslidelse. Der er altså ikke tale om en forstuvet fod, hvor man ofrer et par uger på krykker. Men derimod traumatiserende skader, som fører til psykiske lidelser og følger den enkelte person mange år fremover,” forklarer Bo Yde Sørensen.

Brug og smid væk-kultur skal udryddes

Det er langt fra bæredygtige forhold, de ansatte i kriminalforsorgen arbejder under, siger Bo Yde Sørensen. Han mener, at de ansatte er ofre for en kultur, hvor de slides op på få år og får sparket, når de ikke længere kan klare mosten.

”Vi rekrutterer og fyrer i et væk frem for at tage fat om problemets kerne – nemlig at arbejdsforholdene i fængslerne er for dårlige. Vi skal gøre jobbet som fængselsbetjent attraktivt, men det bliver det ikke, før det er sikkert at gå på arbejde,” siger han.

Han peger på, at kriminalforsorgen skal prioriteres fra politisk side, hvis udviklingen skal vendes.

”Vi skal have en bedre normering i fængslerne, så de ansatte kan føle sig trygge, når de er på arbejde. Derfor håber vi, at politikerne i det nye år vil rette blikket mod en overset faggruppe, som lider under nogle af de hårdeste arbejdsforhold i Danmark,” siger han.